

- 3) Γιαννάκης Σταυρή Πικά
- 4) Γεώργιος Κουζούμη
- 5) Μαργαρίτα Ανδρέα Μ. Παπαδόπουλου
- 6) Κούλα Χριστοφή
- 7) Χριστίνα Γεωργίου
- 8) Μαρία Ηρακλέους
- 9) Μαρία Κυριάκου Κούσκουνου
- 10) Γιαννάκης Σταυρή Καιλή

Καφενεία – Σωματεία – Άλλα Ιδρύματα

Στην είσοδο του Χωριού απέναντι από το νέο Σχολείο Βρισκόταν το εξοχικό οικογενειακό κέντρο του Γιάννη Αντωνίου Μούντουκκου. Κάθε απόγευμα, αλλά κυρίως τα απογεύματα Σαββάτου και Κυριακής πολλές οικογένειες αλλά κυρίως νέοι και νεανίδες έκαναν τον περίπατό τους διασχίζοντας το κεντρικό δρόμο του χωριού φτάνοντας στο Κέντρο. Εκεί κάθονταν και απολάμβαναν το ποτό τους και την καλή παρέα.

Πριν την πλατεία αριστερά ήταν το καφενείο του «Γιαννόφεσια», το οποίο χρονιμοποιείτο και ως πρόχειρο ταχυδρομείο.

Στην είσοδο της πλατείας αριστερά ήταν το Θ.Ο.Ι. (Θρησκευτικό Ορθόδοξο Ιδρυμα), το οποίο στέγαζε και το Αθλητικό σωματείο ΟΛΥΜΠΟΣ.

Μέσα στην πλατεία αριστερά ήταν το καφενείο του «Κκολάτζιν» και απέναντι το καφενείο του Γιαννή του Καραπίττα.

Μετά την πλατεία στο δρόμο προς την εκκλησία αριστερά ήταν το καφενείο των αδελφών Γιωρκή και Παναγιώτη Πόλια. Μερικά μέτρα δεξιά βρισκόταν το καφενείο του Ττοφή του Καμπούρη και δίπλα το Σωματείο των Λαϊκών Οργανώσεων, το οποίο στέγαζε και το Αθλητικό σωματείο «ΔΥΝΑΜΟ».

Απέναντι από τις Λαϊκές Οργανώσεις ήταν το μικρό καφενείο του «Νεόφυτου» και δίπλα το καφενείο του «Γιωρκή του Αυξέντη».

Πριν το προαύλιο της εκκλησίας αριστερά, ήταν το καφενείο του «Καλλικά». Παλαιότερα στο χώρο αυτού του καφενείου ήταν ο αλευρόμυλος του «Αντωνάτζιν του Βράγκου».

Δίπλα ήταν το καφενείο του «Πίρπιλλου» που αργότερα μετατράπηκε σε αλευρόμυλο.

Στην είσοδο του προαυλίου της εκκλησίας βρίσκονταν τα παλιά ντεπόζιτα νερού και δεξιά τους η μία από τις δύο κατοικίες των Δασκάλων. Η άλλη βρισκόταν μετα-

ξύ της εκκλησίας της Αγίας Μαρίνας και της παλιάς αίθουσας του σχολείου γνωστής ως «Παρθεναγωγείο».

Πάνω στο δρόμο προς την εκκλησία βρίσκονταν επίσης το Συνεργατικό Παντοπωλείο, το Λαϊκό Παντοπωλείο, κρεοπωλεία, κουρεία, ραφεία και άλλα καταστήματα.

Στο χωριό υπήρχε επίσης και κινηματογράφος. Στο ισόγειό του ο ιδιοκτήτης Σπύρος Γεωργίου διατηρούσε καφενείο και κουρείο. (Κινηματογράφος σε ξεχωριστό κεφάλαιο).

Σε άλλο μέρος του χωριού βρίσκονταν τα Γραφεία και οι αποθήκες της Συνεργατικής Πιστωτικής Εταιρείας της Αχερίτου.

Κινηματογράφος του Χωριού

Ο μοναδικός κινηματογράφος του χωριού ανήκε στο Σπύρο Γεωργίου. Ήταν κτισμένος πάνω από το καφενείο του και ήταν χωρητικότητας 250 περίπου θέσεων. Λειτούργησε το 1962 και λειτουργούσε κανονικά μέχρι το 1974, που καταλήφθηκε το χωριό από τους Τούρκους.

Η πρώτη ταινία που παρουσίασε ήταν η «ΑΣΤΕΡΩ» το Μάν του 1962. Παρουσίαζε ταινίες κυρίως τα Σαββατοκυρίακα. Μαζεύοταν εκεί πολύς κόσμος για να παρακολουθήσει συνήθως τις Ελληνικές ή τις Ινδιάνικες ταινίες, ήταν εξάλλου και ο μοναδικός χώρος αναψυχής των κατοίκων ιδιαίτερα των οικογενειών του χωριού.

Όταν έπαιζε κανένα κοινωνικό έργο Ελληνικό ή Ινδιάνικο, μόλις τέλειωνε η ταινία και άναβαν τα φώτα έβλεπες τα μάτια του κόσμου κυρίως των γυναικών, βουρκμένα από το δάκρυ και τη συγκίνηση. Ο κόσμος τότε ζούσε ολόψυχα την ταινία και ένωνε τα συναισθήματά του με τους πρωταγωνιστές της ταινίας.

Διάφορα παλιά επαγγέλματα

1).Η μαμμού του χωριού (Μαία)

Η μαμμού της Αχερίτου ήταν η Μαρία Παναγή Παντζιάρκα γνωστή ως Λιλού. Ήταν η γιαγιά των συγγραφέων του παρόντος Βιβλίου Δημήτρη και Αδάμου. Η μοναδική της κόρη Μαργαρίτα ήταν η μπτέρα τους.

Μετά τον πρόωρο θάνατο του συζύγου της φιλοξενήθηκε με τη μικρή της κόρη στην Αθήνα όπου ζούσε μόνιμα ο αδελφός της Κυριάκος. Εκεί έμαθε και την τέχνη

της μαμμούς. Αργότερα ήλθε στην Κύπρο και εξάσκησε αυτό το επάγγελμα μέχρι το θάνατό της το 1949.

Μοναδικό εργαλείο της ήταν το «σελλί» ένα ξύλινο κάθισμα σε σχήμα πετάλου όπου κάθονταν οι ετοιμόγεννες για να τη διευκολύνουν στη γέννα. Στην τσάντα της κουβαλούσε και λίγα φάρμακα της εποχής, κυρίως αντισηπτικά.

Όταν γεννούσε μια γυναίκα μέχρι να «ποσαραντώσει» (40 μέρες μετά τη γέννα), έφερε στην ζώνη της δεμένο ένα ψαλίδι (το σχήμα του σταυρού) για να την προφυλάξει. Η μαμμού ήταν υπόχρεη αυτή την περίοδο των 40 ημερών να επισκέπτεται τη λεχώνα, να την εξετάζει και να της δίνει συμβουλές για τη σωστή διατροφή του Βρέφους αν ήταν πρωτάρα.

Αξίζει να αναφερθεί πως στα Βρέφη αντί να βάλλουν πούδρα, έλιωναν ξηρά φύλλα μερσίντας και τους έβαλλαν στα ευαίσθητα σημεία.

Λίγες μέρες πριν να γεννήσει η γυναίκα ετοίμαζε ένα είδος παξιμάδια που λέγονταν «κούμουλλα» και κερνούσε τις γυναίκες που την επισκέπτονταν για να δουν το Βρέφος και να της ευχηθούν «καλό ποσαράντωμα».

Η λεχώνα είχε δίπλα στο κρεβάτι της εκτός του Βρέφους που ήταν σπαργανωμένο μέσα στο ξύλινο «βουρνί», ένα μπουκάλι κρασί μαύρο να πίνει για να επανακτήσει τις χαμένες δυνάμεις της.

Τα δικαιώματα της μαμμούς ήταν £1.= για κάθε γέννα.

Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι στις Βρυσούλες ζούσε μια πολυμελής φτωχή οικογένεια Τούρκων. Η μπτέρα λεγόταν Χαμιέ. Κάθε 1-2 χρόνια καλείτο από τη Χαμιέ η Μαρία η Λιλού για να τη ξεγεννήσει. Αυτή πρόθυμα ανταποκρινόταν και μάλιστα δεν έπαιρνε ποτέ χρήματα. Η μαμμού κάθε Κυριακή φίλοξενούσε τη Χαμιέ στο σπίτι της για να φάει με τα φτωχά παιδιά της. Η μαμμού είχε τη «φούχτα της Παναΐας» και τη χρησιμοποιούσε. Ήταν ένα στερεό ξηραμένο άνθος ενός άγνωστου φυτού που ήταν πάντοτε κλειστό σαν τη φούχτα (παλάμη χεριού) την κλειστή. Πριν αρχίσει τη γέννα έβαζε αυτό το άνθος μέσα σ' ένα ποτήρι νερό. Αν άνοιγε η «φούχτα» ήταν και η έγκυος έτοιμη για τη γέννα. Αν δεν άνοιγε έκαναν όλοι υπομονή μέχρι να ανοίξει.

Η γιαγιά μας η Λιλού (αδελφή του Λαϊκού ποιητή Αντώνη Κατσαντώνη από τη Δερύνεια) ήταν πραγματικά ένα φαινόμενο για την εποχή της. Εμείς είμαστε παιδιά κοιμόμαστε μαζί της στο «μακρυνάρι» (στενόμακρο δωμάτιο). Πόσα και πόσα αλήθεια, μάθαμε απ' αυτήν. Τα Βράδια, μας έλεγε ποιήματα και τραγούδια, μας διηγείτο παραμύθια όπως, η «Κοτζιακαρού», το «πελλό τζια το νούσιμο», το «Χίντι Εμέ» κ.ά. Μας διηγείτο για τους Καλικάντζαρους πως τα Βράδια λούζονταν γυμνοί στη δεξαμενή του «Ττούνου» ενός ξαδέλφου της, που είχε το περιβόλι του κοντά στο σπίτι μας. Όταν αργά τα μεσάνυχτα τής χτυπούσε κάποιος την πόρτα για να πάει να ξεγεννήσει τη γυναίκα του, εμείς τρομάζαμε από το φόβο μας, μήπως είναι οι καλικάντζαροι. Εκείνη πάντα γελαστή και πρόθυμη του φόρτωνε στον ώμο το

«σελλί» και ξεκινούσαν για το σπίτι του. Το «σελλί» ήταν αρκετά βαρύ και έλεγαν στη γιαγιά: «Μα βαρεί θκειά Μαρία». Απαντούσε εκείνη: «Θα κοπιάσεις τζιαι λλίον. Τον τζιαιρό πούτρως τη γρούτα έπρεπε να τα θυμάσαι τούτα» Αυτή την όμορφη φράση συνήθιζε να τη λέει στις γυναίκες που «τζιοιλλοπονούσαν» για να γελούν και να ξεχνούν για λίγο τον πόνο τους.

Η Μαρία η μαμμού πέρα από την τέχνη της μαίας έβγαζε και αίμα σ' όσους είχαν πίεσον. Χρησιμοποιούσε το «ζουμπαρέκκι» ή «βλοτόμι» (φλεβοτόμος), ένα εργαλείο που έμοιαζε με μικρό μαχαιράκι με σούστα και με μικρή μυτερή λεπίδα που τρυπούσε τη φλέβα. Έδενε το χέρι του αρρώστου με ένα φυτίλι, του έδινε για να ακουμπά σ' ένα μακρύ ξύλο και του τρυπούσε τη φλέβα στο μέσα μέρος του χεριού κοντά στον αγκώνα. Όταν αφαιρούσε περίπου 1/2 λίτρο του αίματος, αφαιρούσε το φυτίλι, το έπλενε με σπίρτο και το έδενε βάζοντας λίγο βαμβάκι πάνω στην τομή. Έτσι ο άρρωστος ένιωθε καλύτερα.

Η Μαρία η Λιλού είχε επίσης το «σαντάλι». Ήταν μια μικρή πέτρα χρώματος καφέ που πιστεύεται ότι ήταν πυρακτωμένη από πτώση κεραυνού. Όταν κάποιος πονούσε το λαιμό του, ερχόταν κοντά της για να τον «σανταλιάσει». Έτριβε την πέτρα πάνω σε βρεμένη κούζα (υδρία) και έτριβε το σημείο του λαιμού που πονούσε ο άρρωστος. Έπαιρνε το σημείο εκείνο ένα χρώμα σκούρο καφέ. Το άφηνε εκεί μέχρι να γίνει καλά.

Η Μαρία η μαμμού έβγαζε επίσης και τα άρρωστα δόντια των συγχωριανών της. Τα έδενε με κλωστή μεταξένια και τραβώντας τα δυνατά τα έβγαζε. Αλήθεια πόση αντοχή και θάρρος χρειαζόταν το «θύμα».

2).Σαρωθροποιοί (Σκουποκατασκευαστές)

Στο χωριό υπήρχαν τρεις σαρωθροποιοί ο Παναγής Στυλιανού, ο Κύριλλος Συμεού και ο Χριστοφής Ττοφάκης. Δούλευαν στα σπίτια τους και κατασκεύαζαν διάφορα είδη σκούπας: α) Σκούπες καλής ποιότητας με ειδικό υλικό που λεγόταν σκουπόχορτο. β)Σκούπες από «σκληνίτζια» που είναι μυτεροί θάμνοι που βρίσκονταν στις όχθες των λιμνών. γ) Σκούπες με θρουμπιά ή μαζιά.

Τα προϊόντα τους οι σαρωθροποιοί μας, τα διάθεταν για χρήση στο χωριό, αλλά τα περισσότερα τα έπαιρναν και τα πωλούσαν στην Αμμόχωστο.

3).Πλινθοκόποι

Επειδή στο χωριό υπήρχαν οι λίμνες υπήρχε έτσι πολλή λάσπη και μπόλικο νερό. Οι πλινθοκόποι ζύμωναν τον πιλό στις «λουκκάρες» που ήταν διάφορα βαθουλώματα στις λίμνες κυρίως στην ανατολική λίμνη. Μέσα στον πιλό έβαλλαν και αρκετό άχυρο για να διατηρεί ο πιλός τη συνοχή του.

Είχαν ειδικά ξύλινα καλούπια μέσα στα οποία έβαζαν τον πιλό για να πάρει το σχήμα των πλινθαριών. Τα άπλωναν δίπλα από την λουκκάρα» για αρκετές μέρες για να στεγνώσουν και να ξηρανθούν πλήρως. Όταν ξηραίνονται τελείως τα μάζευαν και ήταν έτοιμα για χρήση. Χρησιμοποιούνταν για κτίσιμο σπιτιών, αχυρώνων, περιοιχισμάτων κ.λ.π.

Τα σπίτια που χτίζονταν με πλινθάρια ήταν πολύ υγιεινά. Το καλοκαίρι ήταν δροσερά και το χειμώνα ζεστά. Θεωρούνταν και σε μεγάλο βαθμό αντισεισμικά. Φυσικά πολλά σπίτια ήταν χτισμένα με πέτρα.

Η χρήση πλινθαριών για οικοδομικούς σκοπούς σταμάτησε γύρω στο 1950 μετά τη χρήση των τούβλων και του μπετόν.

Οι πιο γνωστοί πλινθοκόποι της Αχερίτου ήταν ο Παναγής Στυλιανού, ο Γεώργιος Σάντης, ο Γιαννής Μενεβίσης, ο Κύριλλος Συμεού και ο Ζαχαρίας Δημητρίου Ζαχαρομάλλης.

4).Ο καροκατασκευαστής (καρρεττάρης)

Στο χωριό υπήρχε ένας «καρρεττάρης» ο Μιχάλης Μιχαήλ που καταγόταν από το Λευκόνοικο και ήταν παντρεμένος στην Αχερίτου. Είχε το εργαστήρι του στο κέντρο του χωριού κοντά στο σπίτι του.

Ο καρρεττάρης κατασκεύαζε και επιδιόρθωνε κάρα και καρρέττες τόσο της Αχερίτου όσο και των γειτονικών χωριών.

Η μεγάλη δεξιοτεχνία του καρρεττάρη φαινόταν στην κατασκευή των τροχών και ιδιαίτερα στην εφαρμογή του σιδερένιου καπλαμά πάνω στην ξύλινη περιφέρεια. Έβραζε τη σιδερένια στεφάνη σε πολύ ψηλές θερμοκρασίες για να διασταλεί, την εφάρμοζε στον ξύλινο τροχό και αμέσως την κρύωνε με νερό για να σφίξει πάνω στην ξύλινη περιφέρεια.

Μετά την εισαγωγή των τρακτέρ και των μεταλλικών «καρρότσων» χάθικε οριστικά και αυτό το επάγγελμα.

5).Σκαρπάρης – Τσαγκάρης

Στο χωριό μας υπήρχαν τρεις σκαρπάρης ο Γιωρκής του Πόλια, ο Μάστρε Θουμάς και το Χατζιού (Χατζηπαναής Χ" Κυριάκου). Είχε ο καθένας το μικρό του εργαστήρι και δούλευαν με μερικά εργαλεία όπως καλαπόδια, φαρσέττες, σουγλιά, σφυριά και ειδική κλωστή που την κατασκεύαζαν οι ίδιοι.

Έφτιαχναν παπούτσια «κοφτά» και «στιβάλια» ποδίνες «βουελλένες» και «τσαγγαροποδίνες». Επίσης επιδιόρθωναν και τα παλιά είδη υπόδησης.

6).Παγωτάρης

Στην Αχερίτου υπήρχαν δυο παγωτάρης ο Κύριλλος και ο Πισσίας. Έφτιαχναν το παγωτό με τριαντάφυλλο ή γάλα και γύριζαν το χωριό με ειδικά καροτσάκια και το πωλούσαν κυρίως τα Σαββατοκυρίακα.

Οι παγωτάρης εκτός από λεφτά έπαιρναν είτε ένα αυγό για κάθε παγωτό ή ένα «ποτσί» (μπουκαλάκι) της μπογιάς παπουτσιών. Αυτό ήταν μεγάλος πειρασμός για τα παιδιά. Αναγκάζονταν να κλέβουν αυγά ή «ποτσιά» από το σπίτι για να τα ανταλλάξουν με το τόσο αγαπητό τους παγωτό.

7).Μυλωνάδες

Στο χωριό μας υπήρχαν δυο αλευρόμυλοι του Πασχάλη Αντωνίου και του

Χριστόδουλου Πίρπιλλου. Τις μυλόπετρες των μύλων κινούσαν μεγάλες μυχανές που δούλευαν με πετρέλαιο. Άλεθαν σιτάρι για αλεύρι και πουργούρι, κριθάρι για ζωτροφές και άλλα δημητριακά.

Αξίζει να αναφερθεί πώς τα πρώτα χρόνια του περασμένου αιώνα υπήρχε στο χωριό ένας πολύ παλιός αλευρόμυλος. Λειτουργούσε στο σπίτι του «Αντωνάτζιν». Αργότερα σταμάτησε και έγινε εκεί η κατοικία του Γιώργου Κωνσταντινίδη και πολύ αργότερα του Λουκή Νικολαΐδη.

8).Σπροτροφία (εκτροφή μεταξοσκώληκα)

Στο χωριό μας υπήρχαν πολλές συκαμιές ιδιαίτερα στην περιοχή των περιβολιών και στην περιοχή Βρυσούλων.

Γι' αυτό οι οικοκυρές είχαν ως πάρεργο την εκτροφή μεταξοσκώληκα. Κάθε πρωί μάζευαν μεγάλες ποσότητες φύλλων συκαμιάς και τάιζαν το μεταξοσκώληκα. Ήταν πολύ ευαίσθητα σκουλήκια και γι' αυτό τα διατηρούσαν σε δωμάτια με καλό αερισμό, μακριά από φάρμακα ή σκόνη.

Όταν ωρίμαζαν τους έβαλλαν ειδικά κλαδιά για να φτιάζουν πάνω το κουκούλι τους.

Απ' αυτά τα κουκούλια έβγαζαν οι μεταξάδες το μετάξι το οποίο ύφαιναν οι υφάντρες διάφορα μεταξωτά υφάσματα.

9).Υφάντρες

Στο χωριό υπήρχαν πολλές υφάντρες που ύφαιναν με τους αργαλειούς τους διάφορα υφάσματα. Όλη μέρα κάθονταν στη «Βούφα» για να υφάνουν τα ρούχα της οικογένειας.

Εκτός του αργαλειού είχαν σαν βοηθητικά μέσα την ανέμη από την οποία ξετυλιγόταν η κλωστή για να τυλιχτεί στα μασούρια που τα γύριζε το δουλάπι. Τα μασούρια ήταν καμωμένα από καλάμια.

10).Καρεκλοποιοί

Οι καρεκλοποιοί Βάσος Πόλιας είχε το δικό του εργαστήρι και έκανε καρέκλες. Φημισμένες ήταν οι καρέκλες του καμωμένες με τόνο. Ο τόνος είναι ειδικό χόρτο που πλέκεται και γίνεται σαν σχοινί. Με αυτό πλέκεται το κάθισμα της καρέκλας. Ο γέρο Παύλος που για πολλά χρόνια έμεινε τυφλός πήγαινε μόνος και αβοήθητος μέσα στους ποταμούς και εύρισκε το ειδικό εκείνο χόρτο για να δένει καρέκλες. Παρ' όλο που ήταν τυφλός τα κατάφερνε μια χαρά.

Ο Αντώνης Καντούνας ήταν ο «ορθοπεδικός» του χωριού στα παλιά τα χρόνια. Οποιοσδήποτε έσπαζε ή εξάρθρωνε το χέρι ή το πόδι του έτρεχε αμέσως στον Καντούνα. Αυτός με δεξιοτεχνία έβαζε νάρθηκες, που τους έφτιαχνε ο ίδιος με καλάμια, τους έδενε σφιχτά με λωρίδες υφάσματος ή σπάγκου αφού προηγουμένως άλειφε το μέρος με ειδική αλοιφή, που την έφτιαχνε ο ίδιος.

Φανταστείτε πόσο κουράγιο και πόσο υπομονή θα είχαν οι «ασθενείς» του τα «θύματά» του.

11). Κρεοπώλες

Οι πρώτοι παραδοσιακοί κρεοπώλες του χωριού ήταν ο Γιώρκος Κωστή (Κώτσιος) και ο Πιερής της Καϊλούς. Είχαν το κρεοπωλείο τους που ήταν κοινοτικό, στο κέντρο του χωριού. Ήταν ένα στενόμακρο δωμάτιο που δεν πληρούσε καθόλου τις σύγχρονες προδιαγραφές υγιεινής. Είχε απλά ένα χοντρό οριζόντιο σωλήνα μεταλλικό, πάνω στον οποίο κρεμούσαν τα σφάγια που συνήθως τα έσφαζαν σπίτι τους ή εκεί στο κρεοπωλείο.

Αυτό το σφαγείο κατεδαφίστηκε κατά την εποχή του αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. και στη θέση του κτίστηκε το Θ.Ο.Ι. (Θρησκευτικό Ορθόδοξο Ίδρυμα) που αποτελούσε και το σωματείο της δεξιάς παράταξης.

12). Ο τροχιστής του χωριού

Στο χωριό χρειαζόταν σίγουρα και κάποιος που να τροχίζει τα μαχαίρια, τα ψαλίδια, τις κουνιές, τα ξινάρια και άλλα εργαλεία. Αυτός δεν ήταν άλλος από τον «Ττοούλα» τον Χριστόδουλο Μούστη. Είχε στο σπίτι του τα αναγκαία εργαλεία: Τον τροχό, τις λίμες, τις ράσπες, τα λαδάκονα, το ρινί.

Όλο το χωριό εξυπηρετείτο απ' αυτόν, ιδιαίτερα οι βοσκοί την εποχή της «κουράς» των προβάτων τους. Αυτός με προθυμία και υπομονή τρόχιζε τα ψαλίδια τους.

Αυτός ο πολυτεχνίτης «Ττοούλας» έκανε και μια άλλη δουλειά πολύ σοβαρή, που σίγουρα δεν θα του συγχωρέσει ποτέ το γένος των χοίρων της Αχερίτου. Εκτός από το σφάξιμο που τους έκαμνε κάθε Οκτώβρη, ευνούχιζε και τα μικρά αρσενικά χοιρίδια. Φαίνεται σαν ευνούχοι οι χοίροι παχαίνουν ευκολότερα γιατί είναι πλέον απαλλαγμένοι από τα «δαιμόνια» της σεξουαλικότητας και του έρωτα. Κάτι ήξεραν λοιπόν οι χωρικοί.

Άλλος διάσημος ευνουχιστής χοίρων ήταν παλαιότερα ο Παναής ο Σελινίθκιας που δίδαξε στον πρώτο τη «χειρουργική επιστήμη».

Το αλακάτι του «Βράγκου»

Γύρω στο 1900, στα νότια του χωριού, 300 περίπου μέτρα από το παλιό σχολείο γνωστό ως Παρθεναγωγείο, στο δρόμο προς το κοιμητήρι, στα αριστερά του δρόμου υπήρχε ένας αλακατόλακκος. Εκεί υπήρχε μεγάλο περιβόλι που ανήκε προφανώς σε κάποιο Φράγκο τσιφλικά.

Το περιβόλι αρδεύετο από ένα ξύλινο αλακάτι που το γύριζε άλογο ή γαϊδούρι. Είχε δυο μεγάλους ξύλινους τροχούς ένα οριζόντιο και ένα κάθετο.

Αντί κάδου από λαμαρίνα, είχε ειδικές κούζες (πόλινα δοχεία) με δυο αφτιά τα οποία ήταν στερεωμένα στον κεντρικό ξύλινο άξονα με βέργες αμπελιού ή σχοίνου.

Όσο ώρα δούλευε έτριζε, έκανε δηλ. αρκετό θόρυβο, γι' αυτό στο χωριό αργότερα, όταν κάποιο μηχάνημα δε δούλευε καλά, έλεγαν οι χωριανοί «τρίζει σαν το παλιαλάκατο του Βράγκου».